

Det våras för berättandet

Berättarfestivalen i Skellefteå är en imponerande manifestation för den muntliga berättarkonsten. Liv i Sverige var förstas där.

(Tidigare publicerat i Liv i Sverige nr 2, 2010)

Text: Pelle Olsson ©

Förra årets lyckade satsning på en berättarfestival i Skellefteå, med en sammanlagd publiksiffra 4500, har följts upp av en minst lika folkrikt arrangemang i år.

– Det var fler programpunkter den här gången, så vi var lite oroliga att publiken inte skulle räcka till, säger projektledaren Jonas Lundqvist. Men visst kom det folk. På invigningen i stadsbiblioteket 19 april trängdes drygt 100 personer och sedan rullade det på med toppnoteringen 430 lyssnare när den suveräne berättaren och spelmannen **Thomas Andersson hade premiär på sin föreställning Kulturarvet slår tillbaka – bland vittror, änglar och folk.** Under den sju dagar långa festivalen presenterades alla möjliga typer av berättande, varav det mesta är lokalt förankrat och framfört av länets egna berättare. Berättarkaféer ordnades i Byske, Burträsk, Skelleftehamn och Lövånger. Mycket hände på festivalen; musik, seminarier, teater och litterärt berättande i **Sara Lidmans, Torgny Lindgrens** och **P O Enqvists** anda. Det var ändå det muntliga berättandet som dominerade.

– Festivalen ingår i en större satsning att göra Skellefteå till Berättarnas stad och Västerbotten till Berättarnas län, säger Lundqvist. Kommunen och landstinget bidrar med 600 000 kronor, men den största ekonomiska insatsen utgörs av alla som arbetar med festivalen i sina ordinarie tjänster.

Bland annat **Marianne Folkedotter** som är världens enda berättarantikvarie och anställd av landstinget. En annan eldsjäl för berättandet är **Rose-Marie Lindfors** som är kommunens koordinator för ungdomsarbete. De unga fick stort utrymme under veckan. På ungdomsgården Efyran var **Love Ersare** från **Skuggteatern i Umeå** programledare för en helkväll med teater, musik, street dance men också berättande av egna livshistorier.

Medelåldern var lite högre när Berättarakademien i Bjurholm – årets berättarkommun i Västerbotten – presenterade sig under en heldag. Sveriges folkfattigaste kommun med massor av goda berättare med teman som fiske- och jakthistorier, minnen från bönhus kyrkor, eller kvinnliga luffare.

Ett annat inslag under bjurholmarnas berättardag var Staffan Lundmark från **Dialekt- och fornminnesarkivet i Umeå (DAUM)**. Det enorma arbetet som ligger bakom insamlingarna har tillkommit som ett krav underifrån, påpekade han. Det är inget myndighetsbeslut att bevara dialekter, berättelser och sedvänjor. Människor vill lära känna sina rötter.

Ett nytt inslag på en berättarfestival var ett gäng yngre kvinnor som högläste ur sina tonårsdagböcker, medan deras jämnåriga kompisar vek sig dubbelt av skratt. Det kallas för **Mortified** och var faktiskt pinsamt underhållande, precis som det stod i programmet.

Riktiga västerbottniska skrönor bjöds det också på i flera olika lokaler. **Umebon Karin Ferrys** berättarföreställning innehöll många häpnadsväckande ungdomsminnen. Ytterligare en lyssnarupplevelse var trubaduren Gunnar Enqvists berättelser om storljugande gubbar i hans barndom ackompanjerad till musik, och skådespelaren **Gunnar Eklund** som framförde Torgny Lindgrens andlöst spännande novell om stubbrytaren.

På puben **Coasters** anslög skådespelaren– och bjurholmsbon – Greger Ottosson, tonen genom en, om möjligt ännu värre skröna, om vem som fångat

den största gäddan.

Så där höll det på och överallt kom det mycket folk.

– Vi är ganska nöjda med festivalen, säger Jonas Lundqvist som är en ovanlig blygsam skelleftebo.